

ורב יוסף אמר: לפרקין דיוצא דופן. איפה שלא נאמר בפירוש [המשנה שלנו שבן עשרים נחשב סריס].

אמר ליה אביי לרב יוסף: מי פליגת על רב? אמר ליה רב יוסף לאביי: לא! הוא אמר חדא, ואנא אמינא חדא, ולא פליגינן, כי ההלכה שגם זה וגם זה צריך שנים שלמות מעת לעת.

והכי נמי מסתברא, דאי סלקא דעתך שרב פליגי עלי, ומאן דאמר לערכין [רב] לא אמר ליוצא דופן, תיקשי, והאמר רב: הלכתא בכולה פרקין של יוצא דופן מעת לעת! ואם כן, גם רב סובר כמוני, שצריך מעת לעת,

אלא למאן דאמר לערכין [רב], מאי טעמא לא אמר שהברייתא באה לרבות יוצא דופן? דומיא דהנך [שאר הדינים שבברייתא], מה הנך דכתיבן, שנים האמורות בתורה במפורש, אף הני נמי, דכתיבן, שנים האמורות בתורה מפורש [ערכין].

ואידך, רב יוסף, למה הוא פירש את הברייתא בסריס ולא בערכין?

האי "שבבן ושבבת", מדוע נקט התנא בלשון זאת אם הוא מדבר על ערכין, והרי "שבזכר ושבנקבה" מיבעי ליה למתני, שכך

את השדה בתשרי כשהיא מלאה מהיבול של שנה קודמת, ובסוף השנה הראשונה קצור יבול שנה, בסוף השנה השניה יקצור יבול של השנה השלישית, אבל בתחילת השנה השניה עדיין לא יכול לקצור את היבול השלישי [של השנה השניה],

שש שנה שבעבד עברי, מנלן?

אמר קרא "שש שנים יעבוד, ובשביעית יצא לחופשי", ונדרוש גם שש שנים יעבוד, וגם מעט בשביעית, ואחר כך יצא לחופשי, ובשביעית של מנין העולם נמי יעבוד. למשל, אם נמכר בניסן כשמגיע תשרי הראשון מתחיל למנות שנה שניה של מנין העולם, ובתשרי השני שנה שלישית וכן הלאה, ובתשרי השישי מונה שנה שביעית ואינו יוצא לחופשי עד ניסן, ונמצא שעבד חצי שנה בשנה השביעית של מנין עולם.

"שבבן ושבבת" הנאמרים בברייתא, למאי הלכתא?

אמר רב גידל אמר רב: לענין ערכין. שהאומר ערך פלוני עלי חייב לתת להקדש סכום לפי גילו של אותו פלוני, כגון זכר מבן חודש עד חמש שנים נותן חמש שקל, ואילו מחמש שנים עד בן עשרים שנה נותן עשרים שקל, והגיל נקבע לפי שנים מלאות מעת לעת (118).

118. מקשים הראשונים אם רב לא מפרש את הבן והבת שבברייתא בסריס ואילונית, אם כן אין לו ברייתא הסוברת כמוהו, ואם כן איך נחלק על המשנה ורבי יוסי בן כיפר ורבי הסוברים שלא צריכים בסריס מעת לעת. ותירצו, שלרב היה דרגא של תנא ויש לו כח לחלוק על תנאים אחרים.

שהיא מותרת להקרבה [אחרי שעברו עליה שבע ימים], ואם כן יתכן שרק בראש השנה מתחיל הכבש את השנתו הראשונה.

ועיין בתוספות [ערכין יח ב] הסוברים שבאמת צריך את שתי הראיות, גם מהכבש של ראש השנה, וגם משנתו שלו ולא שנה של מנין עולם.